

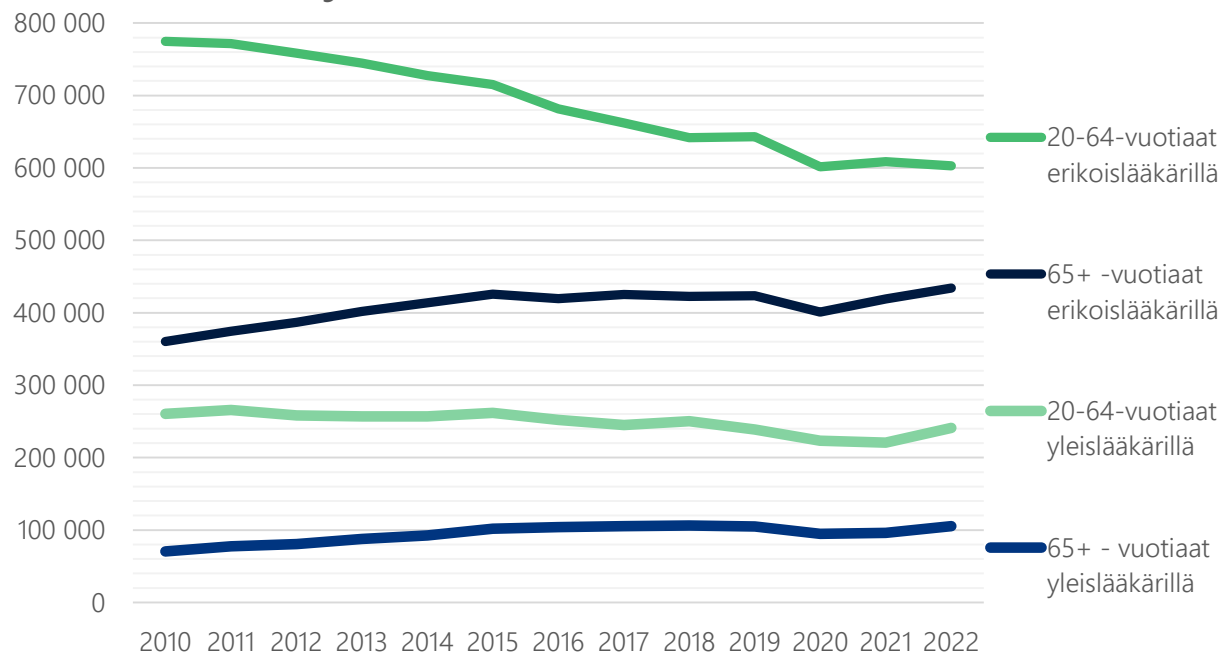
Kela[®] | Kanta

Terveydenhuollon palvelujen saatavuuden parantaminen
sairausvakuutusta kehittämällä

Uusi kela-korvausmalli

Hallitusohjelmakuuleminen 12.5.2023 / päivitetty 24.5.2023
Hoitotakuu, hoitojonojen purku, monituottajuus
Hallitusneuvottelujen jaosto 2.1. Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut

Yksityisistä lääkäripalkkioista Kela-korvausta saaneet 20-64- ja 65+-vuotiaat henkilöt vuosina 2010-2022

Lähde: Kelasto

Kelan tutkimusyksikkö

Kela|Fpa[®]

**Yksi vaihtoehto parantaa
terveydenhuollon
palvelujen saatavuutta**

Uusi kela-korvausmalli

- Sote-palveluiden saatavuudessa on ollut jo pidempään näkyvissä isoja ongelmia. Ihmiset joutuvat jonottamaan liian pitkään pääsyä lääkärille tai toimenpiteisiin. Tilanne on pahentunut eri puolilla maata hyvinvointialueiden aloitettua varsinaisen toimintansa 1.1.2023 ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuun siirryttyä kunnilta hyvinvointialueille.
- Tässä esityksessä on kuvattu tarkemmin yksi vaihtoehto, kuinka sairausvakuutusta kehittämällä voitaisiin luoda uudentyyppinen malli, joka parantaisi osaltaan terveydenhuollon palvelujen saatavuutta ja purkaisi välittömästi voimaan tullessaan jonotilannetta.
- Suorakorvausmalli itseohjautuville asiakkaille, asiakkaan omavastuu sama julkisella ja yksityisellä palveluntuottajalla. Malli voi olla toistaiseksi voimassa taikka määräaikainen.
- Mallilla tavoitellaan ihmisten käyttäytymisen muutoksia. Palvelun hinnan tulee olla sama sekä julkisen järjestäjän että yksityisen palveluntuottajan palvelujen osalta, jotta tavoitellut käyttäytymisen muutokset toteutuvat. Mikäli yksityisen palveluntuottajan palvelu on paljon julkista kalliimpi, vaikka siihen myönnettäisiin korvausta, ei ihmisten käyttäytyminen välttämättä muutu.

Uusi kela-korvausmalli – tavoitteet

1. Parantaa asiakkaiden yhdenvertaisuutta terveydenhuollon palvelujen pääsyn osalta.
2. Poistaa eriarvoisuutta rajat ylittävissä terveydenhuoltoon hakeutumisen tilanteissa.
3. Parantaa terveydenhuollon palvelujen saatavuutta ja purkaa julkisen terveydenhuollon jonoja sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa.
4. Parantaa asiakkaiden vapautta valita haluamansa palveluntuottaja.
5. Parantaa asiakkuuksien eli asiakkaan ja palveluntuottajan välisen hoitosuhteen pysyvyyttä ja jatkuvuutta. Malli tukisi pidemmällä aikavälillä tavoiteltavaa omalääkäri-mallia. Omalääkäri -malli tukisi hyvin myös etäpalvelujen määrän kasvattamista.
6. Ennaltaehkäisee asiakkaiden terveydentilan huononemista ja vähentää näin ollen päivystykseen ja erikoissairaanhoidon piiriin hakeutuvien ihmisten määrää.
7. Integroii asiakastiedon liikkumisen ja hyödyntämisen kautta tavoitetilassaan eri palvelujärjestelmän osat (perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido, työterveyshuolto, YTHS) tiedolla yhteen.

Uusi kela-korvaus – määrittely

- Kela-korvausjärjestelmän kautta maksetaan asiakkaalle yksityisen palveluntuottajan yleislääkärikäynnistä suorakorvauksena kela-korvaus, jonka jälkeen asiakkaan omavastuu on sama kuin asiakasmaksu julkisen terveydenhuollon yleislääkärikäynnistä.
- Malli vastaisi Rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain mukaista mallia, jossa asiakas maksaa toisen EU-maan alueella tehdystä hoitotoimenpiteestä saman hinnan, kuin mitä hän maksaisi hyvinvointialueen vastaavasta toimenpiteestä perittynä asiakasmaksuna. Malli takaisi siten asiakkaille vapauden valita haluamansa palveluntuottaja ja parantaisi samalla yhdenvertaisuutta (esimerkiksi maan rajojen lähellä asuvien mahdollisuudet hakea toimenpide toisen EU-maan alueelta vain asiakasmaksun hinnalla lisää eriarvoisuutta).
- Yksityisten palveluntuottajien yleislääkärikäynteihin asetetaan käyntikertainen hintakatto läsnäkäynnille ja etäkäynnille. Määritellään käyntiajan pituus.

Uusi kela-korvaus – hyödyt

- Uuden mallin käyttöönotto vähentää hyvinvointialueiden oman palvelutuotannon tarvetta, koska yksityiset palvelut täydentävät sitä. Uusi malli tehostaa työvoiman käyttöä terveydenhuollon palveluissa ja säästää kustannuksia.
- Malli vähentää erikoissairaanhoidon ja päivystyksen käyttöä, josta säästö syntyy, malli on kustannusneutraali tai jopa säästää resursseja, koska se toteutuessaan tehostaa työvoiman käyttöä ja vähentää kallista erikoissairaanhoidoa eli kokonaiskustannuksiltaan se voi myös säästää kustannuksia. Mallin alkuvaiheen toimeenpanon rahoitus tulee varmistaa.

Keskimääräiset yksityisten lääkäripalkkioiden kustannukset (€) v. 2022. Lähde: Kelasto [3.5.2022].

	Vastaanotto (vo)	Toimenpiteet (tp)	Yhteensä (vo+tp)	Etäpalvelu (koodi:E101T)
Yleislääketiede	86,35	135,21	87,10	55,37
Kaikki lääkärit	106,17	368,27	122,08	67,07
Yleislääkärit	73,95	164,40	75,28	52,72
Erikoislääkärit	115,90	378,37	135,24	80,79

Edellytykset mallin minimivaihtoehdon toteutukseen

- Malli edellyttää yksittäisten yleislääkärikäyntien kattohintojen määrittelyn, jotta korvaus ei nosta yksityisen palvelutuotannon hintoja. Malli edellyttää julkisen terveydenhuollon ja yksityisen terveydenhuollon asettamista samalle viivalle, jotta asiakkailla olisi mahdollisuus valita palveluntuottajista se itselleen parhaiten sopiva. Tässä valinnassa ratkaisevaa voi olla esimerkiksi jonotilanne yksityisen palveluntuottajien palveluun, etäpalvelujen laaja käyttömahdollisuus, palvelujen sijainti ja kulkuyhteydet. Malli on ensimmäinen askel kohti omalääkäri-mallia, jonka kautta asiakkuussuhteen pysyvyys ja jatkuvuus taataan.
- Malli edellyttää vuosittaisen korvauskaton määrittelyä, jotta asiakkaat eivät turhaan taikka toistuvasti käytä korvausta hyödykseen käyttämällä yleislääkäripalveluita yli oman tarpeensa.

Edellytykset mallin minimivaihtoehdon toteutukseen

- Malli edellyttää julkisen terveydenhuollon asiakasmaksujen määrän yhtenäistä määrittelyä koko maassa yleislääkäripalvelujen osalta. Tämä edellytys on tarpeen, jotta julkisen terveydenhuollon yleislääkäripalveluista perittävä asiakasmaksulain mukainen palvelun hinta ei vaihtele eikä siten jouduta tilanteeseen, jossa myös yksityisen palveluntuottajan palvelusta maksettava korvauksen määrää muuttuu sen mukana.
- Malliin voidaan luoda tarpeen mukaan tarkistusmenettely, jolla kattomääriä tarkastellaan määräajoin. Sekä asiakasmaksu että maksettavan korvauksen määrä voidaan määritellä olemaan voimassa määräajan, määrää voidaan tarkistaa esimerkiksi vuosittain, mikäli siihen on tarvetta.
- Malli edellyttää sairausvakuutuslain (1224/2004) perusteella annetun asetuksen muutosta. Asetuksessa määritellään eri palveluista maksettavat korvaukset. Malli edellyttää kela-korvauksen IT-järjestelmän muutosta.
- Malli edellyttää rahoituksen varmistamista.
- Rahoituksen määrä riippuu valittavan mallin sisällöstä.

Esimerkki mallin käytännön toteutuksesta

- Yksityisen palveluntuottajan yleislääkärikäynnistä 20 min. määritellään kattohinta 70 euroa läsnäkäynti ja 50 euroa etäkäynti (perustuen edellä oleviin keskimääräisiin hintoihin).
- Vuosittainen katto määritellään 200 euroksi. Tällä estetään se, että asiakkaan toistuvasti käyttävät yleislääkäripalveluja.
- Määritellään julkisen palvelutuotannon yleislääkäripalveluille asiakasmaksu, joka kansallisesti yhdenmukainen.
- Asiakas maksaa omavastuuna yksityisen palveluntuottajan yleislääkärikäynnistä saman hinnan kuin mitä maksaa julkisen palvelutuotannon samasta käynnistä kansallisesti määriteltynä asiakasmaksuna.
- Rahoitus toteutetaan korvamerkittynä rahana sairausvakuutuksen kautta.

A woman is shown in profile, looking down at a smartphone. She is wearing a bright blue knit beanie and a thick, shaggy shawl with a brown and white diamond pattern. She has a green earring and a nose ring. Her fingernails are painted blue. The background is a white tiled wall with a circular mirror reflecting a plant.

Kela|Fpa[®]

Kiitos!